І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 5. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го СІЧНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 9, 1964 No. 5. VOL. LXXI.

КОНҐРЕС ВІДНОВИВ НАРАДИ — ПЕРША СПРАВА: ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — У вівторок 7 січня зійшовся знову 88-ий Конґрес після Різдвяних ферій на свою другу сесію, при чому конґресові лідери перевели перед початком нарад на Капітолі — нараду з Президентом у Білому Домі. Вони заявили після тієї наради, що першенство матиме законопроєкт про зменшення прибуткового податку на кругло 11 більйонів долярів. Цей законопроєкт перейшов вже 25 вересня мин. року в Палаті Репрезентантів і знаходиться тепер у Фінансовій Комісії Сенату. На однаковому рівені щодо важливости Президент — твердить преса — вважає законопроєкт про громадянські права, а все ж висловив бажання, щоб податковий закон схвалити найперше. Третім за чергою законопроєктом є здорова опіка над старшими віком людьми в рямцях державної Суспільної Забезпеки. Президент вважає, що ті закони вміщаються в його програмі боротьби проти бідности і безробіття. На середу 8 січня обидві Палати Конґресу очікували першого звернення президента Джансона Про Стан Унії. На 20 січня заповіджене звернення Президента про економічні проблеми країни, а зараз в наступному дні має появитись звернення в справі бюджету. Таким чином впродовж найближчих трьох тижнів буде з'ясована вже докладно законодатна програма Президента, яка — за всією вірогідністю — служитиме йому також за вихідну базу для виборчої кампанії. Президент висловив надію, що законопроєкт про зменшення прибуткового податку буде схвалений в Сенаті в цьому місяці, а в лютому буде узгіднений з Палатою Репрезентантів. Справа не така проста, бо в сенатській Фінансовій Комісії є 40 зголошених додатків і змін урядового законопроєкту. Президент і конґресові лідери погодились, мабуть, щоб таки той економічної натури законопроєкт поставити перед законопроєктом про громадянські права, бо в ході переведення того закону про запевнення рівних прав муринам в практиці, він викличе напевне „філібастерську" обструкцію збоку південних законодатців, що її треба буде проломлювати різними способами. Палата Репрезентантів стурбована, бо раптом помер в минулий вівторок конґресмен Говард Бейкер, республіканець з Теннесі. Після недавньої смерти демократичного конґресмена Вільяма Ґріна з Пенсилвенії, це друге місце в Палаті Репрезентантів, яке не обсаджене.

Дефіцит бюджету ЗДА буде на 6-7, а не на 10 більйонів долярів

Вашингтон. — Ще місяць тому пеердбачувано, що дефіцит американського бюджету на найближчий бюджетовий рік рік становитиме 10 більйонів долярів у зв'язку з законопроєктом про редукцію прибуткового податку, який буцім-то має бути схвалений до половини лютого. Однак ця цифра дефіциту зменшилась внаслідку двох обставин: 1) Президент стягнув у ході безперервних нарад з представниками різних ділянок державного життя передбачувану суму нового бюджету з 103 більйони до 100 більйонів та 2) виявилося, що прибутки з податкових впливів і інших джерел будуть вищі, бо не 92, а 94 більйони. Тому й зменшиться дефіцит цьогорічного бюджету, передбачуваний спершу на 9,200,000,000 більйонів дол. Законопроєкт про зменшення прибуткового податку коштуватиме державній скарбниці коло 11 більйонів дол. з дотеперішніх безпосередніх податкових джерел, але економісти передбачують, що, внаслідку тієї реформи пожвавиться загальне господарське життя і внаслідку зростуть і прибутки держави. Ці самі економісти, які прихилили були президента Кеннеді до своєї теорії, обраховують, що загальна крайова продукція зросте в 1964 році до вартости 620 більйонів.

Сенатор Ґолдвотер розпочав виборчу кампанію в стейті Гемпшир

Конкорд. — Республіканський сенатор Баррі Ґолдвотер, який поруч із нюйоркським губернатором Нелсоном Рокефеллером зголосив свою кандидатуру на президента ЗДА, переїхав до столиці стейту Ню Гемпшир задля керування тамошньою кампанією у правиборах. Хоча стейт Ню Гемпшир має тільки 9 300 кв. миль і розпоряджає тільки 14-ма електорами, проте вислід правиборів вважається традиційно за найкращий критерій шансів суперницьких партійних кандидатів. Сен. Ґолдвовер заявив, що він дуже вдоволений першими враженнями та зустрічами, що їх перевів у Гемпширі. Запитаний про те, чи він думає кандидувати і на президента країни і на сенатора з Арізони, відповів, що взагалі покищо на ніщо не кандидує, поки не буде партією призначений на кандидата. Він звернув увагу, що задля кандидування у сенатських виборах в стейті Арізона, звідкіль він тепер сенаторує, він потребує зголосити кандидатуру щойно 9 липня. Він покликався на прецедент, що теперішній президент Линдон Джансон кандидував у 1960 році на віце-президента і на сенатора з Тексасу. На республікансько-партійному фронті сталась ще та подія, що мішиґенський губернатор Джордж Ромні заявив, що хоч він активно не старається дістати партійне призначення на кандидата в президентських виборах, проте він не зрікся номінації, як би дістав її. Сенатор Ґолдвотер заповів, що в короткому часі проголосить цілу свою програму в закордонно-політичних справах. Він заявив, що дискутував про неї з кол. президентом Двайтом Айзенгавером, але признав, що Айзенгавер не поділяє всіх його поглядів.

В АМЕРИЦІ

● **Автомобільна промисловість** обраховує, що в минулому році випродуковано в цій країні 7,633,993 авта, що є дещо менше від досі рекордового числа авт в одному році, а саме в 1955 р. — 7,942,125. В 1962 році число випродукованих авт становило — 6,935,308, на 10 відсотків менше, як в минулому році.

● **Під час 1963го року** населення ЗДА збільшилося на 2,633,000 осіб і становило в дні першого січня 1964-го року — 190,695,000. Найбільший відсоток приросту населення був між жінками та між небілим населенням. Небілого населення є в цій країні 22,078,000, що становило в половині 1963-го року 11.7 відсотків всього населення цієї країни.

● **Губернатор стейту Висконсин** Джан В. Рейнолдс подав до відома, що він вже зорганізував стейтовий комітет, який має вести виборчу кампанію за вибір президента Джансона в цьому році.

Совєти вимагають скасування контролі державного департаменту в культурній виміні

Москва. — В переговорах, що почалися тут у вівторок 7 січня ц. р. в справі продовження договору про культурну виміну на дальших два роки, совєтська делеґація виступила з вимогою, щоб ЗДА дозволили на безпосередні контакти між совєтськими й американськими приватними не-урядовими організаціями і щоб ці зв'язки відбувалися без контролі державного департаменту. Своє домагання мотивувала совєтська делеґація тим, що настоювання ЗДА на дальшій контролі таких контактів було б кроком назад в розвитку взаємин між обома країнами. Присутній під час відкриття цих переговорів американський амбасадор Фой Д. Колер заявив у відповідь на совєтську вимогу, що американський уряд задоволений дотеперішньою практикою в утримуванні культурних контактів і не задумує ввадити ніяких змін. Уряд ЗДА стоїть на становищі, що в Совєтському немає якихось приватних організацій чи установ, бо всі існуючі в совєтській системі установи, навіть такі, як Інститут для совєтсько-американських зв'язків, є наділі урядовими совєтськими аґенціями і їх в ніякому випадку не можна вважати приватними. Совєтську делеґацію в започаткованих тепер переговорах про продовження договору про культурну виміну очолює Сергій Романовський й американську Френк Г. Сісько, директор для справ виміни з Совєтським Союзом та східньоевропейськими країнами. Переговори ці мали початися вже в листопаді м. р. але внаслідок ув'язнення Совєтами проф. Барґгорна їх відкладено, щоб добитися його звільнення. Американська сторона буде домагатися тепер ґарантії, що такі випадки, як справа з проф. Барґгорном, в майбутньому не повторяться і що американські науковці матимуть академічну свободу в своїх наукових дослідах. В політичних колах передбачають, що започатковані тепер переговори будуть продовжуватися понад один місяць.

ЗДА перестерегли Індонезію, щоб не воювала проти Маляйзії

Якарта. — Президент Джансон перестеріг індонезійського президента Сукарна, що поки Індонезія ставиться вороже до Маляйзії і погрожує їй знищенням, відношення ЗДА до Індонезії не може покращати. Листа Президента до Сукарна передав особисто американський амбасадор Говард Джонс, після повороту з Америки, де він був два місяці на відпочинку і нарадах. Індонезія поставилась вороже до створення нової держави Маляйзії, на яку склались Маляйська Федерація, Сінґапур і Північне Борнео. Індонезійський президент Сукарно заявив, що Маляйзія — це вивіска для брітійського „неоколоніялізму" і висилає свої війська до Борнео, щоб відтіль вести партизанку проти Маляйзії. Насправді — це новий територіяльно-імперіялістичний вияв політики названого індонезійського президента, що його підтримує сильна леґальна індонезійська комуністична партія. Британія, Австралія і Нова Зеляндія обіцяли Маляйзії допомогу, якщо вона буде потребувати її проти індонезійської аґресії.

Найвищий Суд розглядатиме справу закритих шкіл в одному повіті Вірджінії

Вашингтон. — Найвищий Суд заповів, що 30 березня ц.р., не вважаючи на дальше вирішування нижчими судами, розглядатиме справу закритих від 1959 року народних публічних шкіл в повіті Князя Едварда у Вірджінії. Справа тягнеться від 1951 року, коли представники тамошніх муринських дітей внесли до суду вимогу на скасування системи расової сеґреґації в народних школах тамошнього повіту та переведення інтеґрації. Ця судова скарга була одною із тих муринських скарг, які дійшли до Найвищого Суду і були вирішені в 1954 році по думці бажань муринів: що расова сеґреґація у школах є протиконституційна. Тоді місцеві сеґреґаціоністи, хапаючись різних правничих штучок, відновили спір на терені нижчих судів, аж до 1959 року, коли-то шкільне повітове управління повинно було остаточно перевести інтеґрацію. Щоб цього не зробити, воно взагалі закрило всі школи. Білих дітей переведено до т. зв. приватної академії, яка користувалась громадськими субвенціями, а 1 700 муринських дітей були впродовж трьох років взагалі без шкіл, аж згодом створено з допомогою федеральних чинників т. зв. Асоціяцію вільної школи, яка зібрала з приватних пожертв 1 мільйон долярів на однорічні видатки.

Сенатор Гомпфрі пропонований на кандидата на віце-президента

Ню Йорк. — Кореспонденти Асошіейтед Пресс перевели опитування між демократичними партійними провідниками в справі того, кого вони хотіли б мати як кандидата на віце-президента в цьому році. Запитувано — 1 429 осіб, з чого 710 дали відповідь, а 719 заявили, що ще завчасно вирішувати цю справу, або що ще над цим не думали. З тих, що дали позитивну відповідь, 185 гадають, що сенатор демократ із Міннесоти Гомфрі, повинен кандидувати разом із президентом Джансоном в цьому році на перших двох місцях демократичного списка. На другому місці стоїть головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді — 166 голосів; на третьому представник ЗДА в Об'єднаних Націях — Адлей Е. Стівенсон — 75 голосів, далі нюйоркський посадник Роберт Вагнер — 47 голосів. Гомфрі сказав після оголошення висліду цього опитування, що він тішиться з такого відзначення його, але це вирішуватиме Номінаційна Конвенція, яка напевно візьме до уваги бажання президента Джансона в цій справі.

Українська Струнна Оркестра у Філядельфії здобула признання

Філядельфія, (Б. К.). — В цьогорічній традиційній параді Нового Року у Філядельфії 4-го січня 1964 р. українська Струнна оркестра здобула 6-те місце поміж 22 оркестрами. Ця оркестра складається із 75 осіб. Всі вони були зодягнені в гарні козацькі строї. Оркестра виконувала низку українських мелодій як гопак, козачок, аркан, „Ой, не ходи Грицю" та інші. Знаменитим виступом були українські народні танки у виконанні членів СУМА із Філядельфії. Українська Струнна оркестра, капітаном якої є Барні Стекмилер, музичним керівником Роберт Зінтнер а керівником вправ Филип Прінц, вже 15-ий рік з черги взяла участь у тій параді, яку можна було бачити по всій Америці і Канаді на телевізії. Коментатор вміло пояснював тематику оркестри "Old Ukraine". Треба зазначити, що українська Струнна Оркестра складається із тут роджених українців.

ПАПА ВЕРНУВСЯ У ТРІЮМФІ ДО РИМУ — ВВЕСЬ СВІТ ПІД ВРАЖЕННЯМ ЙОГО ПАЛОМНИЦТВА

Папа Павло VI після другої зустрічі з Вселенським Патріярхом Атенаґорасом I (перший з правого боку) та іншими ієрархами Східньої Православної Церкви. Перша зустріч голів обох Церков відбулася в неділю 5-го січня в резиденції Католицької Апостольської Делеґатури на Оливній Горі і друга в понеділок 6-го січня в резиденції єрусалимського патріярха Бенедикта на цій же горі.

Під час своїх відвідин Назарету Папа Павло VI побував також над відомим із Святого Письма Тиверійським озером. На фото: Папа уділяє благословення людям, що зібралися на березі цього озера.

Рим. — Папа Павло VI вернувся пізнім вечером з своєї триденної паломничої подорожі до Святої Землі — до Риму, де його вітали, як тріюмфатора. На летовищі вітали його президент Антоніо Сені, прем'єр Альдо Моро і члени уряду, а сотні тисяч італійців стояли вздовж дороги, яку звичайно авто переборює впродовж 15-х хвилин: вона забрала понад 3 години. Біля руїн історичного Колізею стояв посадник Риму Глявко Делля Порта з міськими радними, який вітав Папу з його поворотом „до дому". Папа у відповіді дякував за несподіване величаве привітання. Ту саму подяку повторив у промові до десяток тисяч римлян, що залягли ніччю площу святого Петра, чекаючи на появу Папи після його повороту до Ватиканського палацу. Після свого повороту Папа післав депеші з подякою за сердечне приймання його і всі труди, пов'язані з його приїздом для Йорданії і Ізраїлю, — йорданському королеві Гуссейнові та ізраїльському президентові Зальманові Шазарові.

У своєму третьому дні перебування на Святій Землі Папа Павло VI ще вдруге мав побачення з Вселенським Патріярхом Атенагорасом I. Після того проголошено такий спільний комунікат: „Під кінець свого побачення в Єрусалимі, Святий Отець Павло VI і Вселенський Патріярх Атенагорас, у згоді з його Святішим Синодом, визнали разом велике значення цієї події і висловили подяку Всемогутньому Господеві, Отцеві, Синові і Святому Духові, який керував їхніми кроками до Святої Землі, де їхній спільний Спаситель Христос наш Бог, жив, навчав, помер і воскрес та знявся в небеса, звідкіля зіслав Святого Духа на свою Церкву. Цієї зустрічі не можна вважати інакше, як за братерський жест, надхнений милосердям Христа, який залишив своїм Учням найвищий заповіт любови одним одного й прощення образ почерез сім сімдесят разів, поки будуть вони з'єднані між собою. Два паломники, з своїми очима на Христі з Його Отцем, прикладі і керівникові єдности і миру, молять Господа, щоб ця зустріч була знаком і прелюдією до речей, які мають прийти на славу Бога і просвіщення Його віруючих народів. Після стількох сторіч мовчанки — вони знову зійшлись у бажанні здійснити Господню волю і проголосити відвічну правду Його Євангелія, довіреного Церкві. Ці спільні почування заманіфестовані всім членам їхніх єпархій і всім вірним, так, щоб вони могли взяти в них участь і подати Господеві свої обновлені молитви, щоб правда одної тільки Церкви Христа і Його Євангелія, світло й спасіння світу, сяяло щораз яснішим світлом на добро всім християнам".

Окремий великий уступ, що стосується єдности Христової Церкви, був у промові Папи, виголошеній в церкві Святого Народження у Вифлеємі, в третьому дні його перебування на Святій Землі. „. . . Ми готові розглядати кожну розумну можливість, яка вела б до взаємного розуміння, пошани й добродійности у майбутності — і подай Господи, майбутності недалекій, щоб стрінутись із нашими християнськими братами, які розділені від нас . . ." Коментатори звертають увагу, що ніде у тих численних промовах, зверненнях і молитвах Папа Павло VI ні разу не говорив про „повернення" православних до Католицької Церкви ані під його юрисдикцію та що дбайливо вимийав кожного слова й кожної фрази, яка могла б вразити християн-некатоликів, ба навіть взагалі визнавців будь-якої віри. Друга зустріч Папи з Вселенським Патріярхом Атенагорасом тривала півгодини і вони знову маніфестаційно обнялись і поцілувались. Під час їхньої розмови несподівано ввірвались в їхню кімнату фотографи. Папа й Патріярх встали і Папа поблагословив фотографів; та потім всміхнений позував їм разом з Патріярхом.

Вернувшись до Риму, Папа зараз же вночі в минулий понеділок прийняв членів Святішої Колеґії Кардиналів, поінформувавши їх про хід і вислід свого паломництва. Зараз же на другий день Папа розпочав працювати над своєю першою Енциклікою. Як на один з найповажніших практичних наслідків тієї подорожі Папи коментатори вказують на кінець фізичної „ізольованости" Папи від світу. Папа дістав багато запрошень від різних володарів світу. Президент Джансон передав Папі свого листа на Святій Землі через спеціяльного висланника, директора Корпусу Мира, Сарджента Шрайвера. Президент висловив бажання зустрітися по змозі швидко з Папою. Папа Павло VI мав відповісти, що він застосується до бажань Президента, що газети коментують так, що не є виключена візита Папи у Вашингтоні. Будучи в Єрусалимі Папа вислав депеші 224 володарям і різним організаціям у широкому світі. На депешу Папи негайно відповіла королева Єлисавета II: „Приєднуюся до Вас у молитвах за добробут, мир і справедливість для всіх народів і людей у світі". Телеграфічний привіт від Папи з Святої Землі дістали також Світова Рада Церков, Світова Лютеранська Федерація і Світовий Союз Реформованих Церков. Західня преса звертає увагу, що крім Мадярщини — в усіх сателітних країнах комуністична преса промовчала взагалі історичну подорож Папи до Святої Землі, а в СССР щойно 6 січня „Ізвєстія" принесли про ту подорож вістку на 150 рядків.

ЗДА засуджують, як шкідливу акцію, продаж британських автобусів для Куби

Вашингтон. — Державний департамент і департамент торгівлі ЗДА виступили з критикою здійсненого однією із британських фірм продажу пасажирських автобусів для кастровської Куби. В рамцях домовленої британською фірмою і дозволеної британським урядом трансакції кубинський режим має отримати 400 автобусів вартости 11.1 мільйонів долярів. Представник державного департаменту ЗДА заявив з цього приводу, що ця торговельна трансакція відбулася без порозуміння з американським урядом і вона не допоможе американським зусиллям довести до ліквідації режиму Кастра на Кубі. Секретар торгівлі ЗДА Лутер Г. Годжес назвав цю трансакцію дуже несвоєчасною, але ж ствердив, що ЗДА не мають можливости вчинити щонебудь в цій справі. Британський уряд стоїть на становищі, що він не має ніяких законних підстав, щоб заборонити британській фірмі продаж нестратегічних матеріялів і продуктів іншим країнам. Згідно з обов'язуючими у ЗДА постановами, американським фірмам заборонено продавати щонебудь Кубі, за вийнятком медичних продуктів і деяких харчів. Союзники ЗДА, між ними Велика Британія і Канада, цієї американської політики в торговельних взаєминах з Кубою не дотримуються.

Кипр погодився на „обсерваторів" від ОН

Об'єднані Нації. — Представник Кипру в Об'єднаних Націях Зенон Россідес заявив генеральному секретареві Об'єднаних Націй У Тантові, що Кипр у принципі погодився, щоб на Кипрі встановити групу обсерваторів від Об'єднаних Націй, завданням яких було б стежити за збереженням військового перемир'я між грецькою і турецькою частинами тамошнього населення, які — маючи багато зброї і ставлючись одна до одної вороже — розпалювали громадянську війну. Россідес пояснив, що його уряд хоче, щоб У Тант призначив одного свого делеґата - „обсерватора", який мав би штаб своїх дорадників і службовиків. Згода У Танта залежить від того, щоб тотожню думку висловили Британія, Греція і Туреччина, три протектори суверенности Кипру, проголошеної в 1960 році у Лондонському договорі. Крім цього, участь Об'єднаних Націй в акті замирення на Кипрі залежить від того, чи Кипр сам, або з допомогою названих держав, покриє всі кошти такої місії.

● **Західньо-берлінська преса** оприлюднює враження людей, що відвідували під час свят Різдва своїх кревняків і приятелів у Східньому Берліні. Коли вони дивувались відвазі, з якою східньо-берлінські німці критикують прилюдно тамошні комуністичні власті, вони чули відповідь: ми і так знаходимось в тюрмі, то що нам більше загрожує?

У СВІТІ

● **Французький президент Шарль де Голь** відвідав у шпиталі важко хворого старенького маршала Альфонс-Пієр Жуена, з яким разом тому 50 років скінчив військову академію. Обидва найвищі рангою французькі військовики не розмовляли один з одним впродовж останніх трьох років, відколи маршал Жуен публічно критикував політику де Голя в справі Альжиру.

● **Комуністичні лідери Альбанії** скаржились у своєму новорічному зверненні на економічні труднощі, спричинені „не тільки поганою погодою, але й політикою економічної бльокади, що її вів совєтський прем'єр Хрущов та його прислужники". Альбанські комуністи вгащали комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая.

● **Індійський уряд** проголосив амнестію для лідера бунтівничого племени Наґа, Анґамі Запу Фізо, який втік перед переслідуванням три роки тому до Англії. Індійський уряд наклав був нагороду на його голову 2.100 дол. та оскаржував його в різних злочинах, включно із державною зрадою і вбивствами. Тепер індійський уряд запросив його до повороту до Індії для переговорів про „тривке замирення" у зв'язку з створенням нової індійської адміністраційної одиниці Наґаленду.

● **Посадник Західнього Берліну** Віллі Брандт заявив у відповідь на закиди, що він — зі шкодою для справи з'єднання Німеччини — переговорює з східньо-німецькими комуністами про свобіднішу комунікацію між двома частинами поділеного Берліну, — що він діє у тісному порозумінні з західньо-німецьким урядом та західніми альянтами.

● **Західньо-німецький уряд** формальною нотою зажадав від Франції повернення Антуана Арґу, що його французькі аґенти схопили з Мюнхену і перевезли до Парижу, де його в минулу п'ятницю вночі засуджено на досмертну в'язницю, як одного з лідерів французького революційного підпілля. Французький уряд не признавея ніколи, що це аґенти французької державної поліції схопили були полковника Арґу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сиґі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долученням заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Історична зустріч

У подорожі до Святої Землі, що її відбув голова Католицької Церкви Папа Павло VI, найважливішим моментом, що привернув увагу всього світу, що зустріч Папи з головою Східньої Православної Церкви Вселенським Патріярхом Атенагорасом I.

Спеціяльного значення цій події надала промова Папи Павла VI, в якій він висловив свою радість з приводу побачення найвищих представників Католицької Церкви і Царгородського Патріярхату „по століттях мовчання і вичікування". Завершилась зустріч символічним потиском рук, поцілунком миру і відмовленням молитви „Отче наш" латинською і грецькою мовами. Вагу цього моменту підкреслив після розмови з Папою також і Патріярх Атенагорас, заявивши журналістам, що „найважливішою річчю було те, що ми обнялися", і що „це був великий день, більший як можна уявити".

Ревеляційну правду, висловлену в заявах голів обох Церков, унаглядпює факт, що зустріч їх найвищих репрезентантів була першою після понад п'ятьох сторіч. Останній бо раз Римський Папа зустрівся із Патріярхом Константинопольським 1439-го року, коли до Феррари в Італії, де відбувався, починаючи з 1438-го року, Вселенський Собор, названий пізніше — після перенесення його до Фльоренції — Фльорентійським, прибув Царгородський Патріярх Йосиф II із царгородським імператором Йоанном Палеологом і 700 православними єпископами та священиками. Патріярха і його численний почет привітав тоді урочисто голова Католицької Церкви Папа Євген IV, ініціятор і подвижник церковного об'єднання. Одним із найвидатніших ієрархів Православної Церкви був тоді Київський Митрополит Ісидор, теж великий прихильник єдности.

Події, зв'язані з перебігом феррарсько-фльорентійського собору, зокрема несподівана смерть Патріярха Йосифа і в дальшому розбіжність думок у деяких догматичних питаннях, не дозволили довести задуманого церковного об'єднання до бажаного кінця. Православні представники поділилися в своєму ставленні до постанов Собору в справі об'єднання, і декрет у цій справі, прийнятий Собором 6-го липня 1439-го року, був у 1472-му році відкинений Царгородським Патріярхом Діонісієм I. Митрополита всієї Руси Ісидора, що 1441-го року виїхав був з Фльоренції до Москви, щоб добиватися там затвердження Фльорентійської Унії, кинуто в тюрму, звідки врятувався він утечею. Так закінчилися тодішні змагання до церковної єдности.

Перешкоди на шляху об'єднання Церков, що існували п'ять сторіч тому, хоч може подекуди злагіднилися, але все ж залишилися у традиційному думанні людей. Це розуміли й розуміють учасники історичної зустрічі — Папа Павло VI і Патріярх Атенагорас I. Стверджуючи, що „шляхи, які ведуть до єдности, можуть бути довгі і засіяні труднощами", Папа пригадав заповіт Христа, щоб визнавці його науки було „єдині". В подібному ж дусі висловився Патріярх Атенагорас, заявивши, що „тепер нема інших різниць між нами, як тільки теологічні", і що „багато слів і фраз, утверджених протягом сторіч, втратили нині своє значення". Ці заяви і ствердження, підкреслені символічно обіймами й поцілунком, доводять, що історичність зустрічі в Єрусалимі полягає в тому, що вона, згідно із словами Патріярха Атенагораса, відкриває двері до дальших розмов, а в майбутньому й до великої мети — зближення християнських Церков.

Пропаґанда миру

Большевики вивчали шляхи й засоби пропаґанди ще поки прийшли до влади, ще коли тільки приготовлялися до революції в Росії, і за 45 років свого правління піднесли її до рівня мистецтва. Тож коли, наприклад, кремлівські володарі вирішили, що треба тимчасово фразеологію Вишинського й такий винахід дипломатії Хрущова, як биття черевиком по столі в Об'єднаних Націях, заступити пропаґандою миру, то й у цій пропаґанді вони неперевершені.

Доказом цього стала нота совєтського уряду, розіслана минулого тижня всім державам світу. Її повний текст проголошено в західній пресі минулої суботи. Вона пропонує на перший погляд чудову річ: відмовитися від війни, як від засобу вирішувати силою будь-які територіяльні конфлікти. Однак, у тій ноті майстерно вкраплено такі застереження й завваги, які в сумі мають спутати свободу рухів усіх вільних держав світу, зокрема західніх і латино - американських, щоб вони не хапалися за зброю в обороні проти комуністичних аґресій, залишаючи повну свободу рухам комуністам. Що більше, ця московська нота робить спеціяльний вийняток для комуністичного Китаю, даючи йому благословення на „визволення" війною Тайвані, осідку уряду Вільного Китаю, — як також забезпечує вільну руку комуністичним центрам у Москві, Пейпінґу й Ганой — допомагати збройно своїм експонентам в Південному В'єтнамі та Ляосі. Нема в тій ноті ані слова проти експорту комуністичної революції з Куби до інших латино - американських країн, зате повторюється лайка проти західньонімецьких „реваншистів". Очевидно, що відмова розв'язувати війною територіяльні конфлікти посередньо „заморожувала б" існуючий територіяльно - політичний стан в Европі, включно з поділом Німеччини та Берліну. Мало того: ця „миролюбна" декларація мала б — за московською логікою — стати базою для ліквідації всіх заморських баз, що було б рівнозначне з відкликанням американських і британських військ з різних пунктів у широкому світі, де вони є певним заборолом проти комуністичної аґресії.

Очевидно, що західні дипломати вже навчилися читати і відповідно аналізувати совєтські ноти. Тож і в цьому випадку реакція західніх столиць була неґативна. Як ствердив речник Державного Департаменту, московська нота „не представила міжнародної ситуації об'єктивно", і тому вона „розчарувала, як відповідь на заклик президента Джансона шукати шляхів до миру". Західні держави не квапляться з офіційною відповіддю, щоб не додавати пального совєтській пропаґанді, що ось „імперіялісти", навіть не проаналізувавши докладно миролюбних пропозицій Москви, відкинули їх. А тому, що тон того московського пропаґандивного трюку був розмірно спокійний, то й офіційна відповідь буде, мабуть, спокійна і в принципі визнаватиме слушність твердження, що війна не повинна бути засобом розв'язувати будь-які міжнародні спори, що давно ствердив чартер Об'єднаних Націй.

Ця совєтська нота є першорядною відповіддю на заяву президента Джансона, що „пора говорення про мир скінчилась" і „прийшов час на ділові розмови". Большевики ще раз доказали, які можуть бути з ними ділові розмови. Логічний висновок повинен бути такий: замість переліцитовуватись з Москвою у мировій пропаґанді, куди краще розкривати й виявляти світові московську колоніяльно - імперіялістичну облуду.

ТРУДНИЙ ШЛЯХ ДО ОБ'ЄДНАНОЇ ЕВРОПИ

Мюнхен. — Двічі в 1963-му році Европейська Господарська Спільнота переживала поважну кризу. Першій кризі дав почин французький президент де Ґоль, що 14-го січня того року в розмові із журналістами відкинув пропозицію прийняти Великобританію до тієї Спільноти шістьох західньоевропейських країн. Генерал пригадав „европейцям", що Великобританія знаходиться на острові і „не дозріла" до того, щоб належати до Европи.

В Европейській Господарській Спільноті рішення приймається не більшістю голосів, а за принципом узгіднення. Отже, своїм „не дозволяю" французький президент міг переважити намір урядів інших п'ятьох держав (Італії, Німеччини, Люксембурґу, Бельгії й Голляндії), що хотіли мати Великобританію в ЕГС.

У справі включення Великобританії до ЕГС суперечності між шістьма державами не вийшли наяв так, як це було під час другої кризи, що постала в грудні 1963-го року. В тій кризі йшлося про „хліб насущний" в буквальному розумінні цього слова.

Европейська Господарська Спільнота була створена на те, щоб ринок держав спільноти творив цілість, як в індустрії, так і в сільському господарстві. В обниженні мита на індустрійні вироби між членами спільноти зроблено великий крок наперед, хоч французькі промисловці дуже боялися програти в конкуренції з фабрикатами німецькими, голляндськими та італійськими.

Тепер французький уряд вважає, що прийшов час обнизити мита на вироби сільського господарства в торгівлі між членами ЕГС. Від цього могли б виграти дві країни: Голляндія, що має наймодернішу організацію сільського господарства, і Франція, що не має куди продавати свою пшеницю, городину, овочі, риж, вино і ін.

Економісти обчислили, що загальний торговельний оборот продуктів сільського господарства між шістьма державами ЕГС перевищує оборот в ділянці тяжкої індустрії — заліза і вугілля.

У грудні минулого року між делеґаціями країн ЕГС відбулися наради, які названо спортовим терміном — „маратонське змагання". 23-го грудня ці наради закінчились, при чому видано звідомлення, що закінчилися вони успішно.

Це була свого роду відповідь на ультимат де Ґоля, який погрожував виходом Франції із ЕГСпільноти, якщо в Брюсселі не дійде до згоди в справі сільського - господарства. У вимогах щодо обниження мит на продукти сільського господарства логіка по боці Франції, бо такий був плян авторів Спільноти, записаний у Римському договорі 10 років тому. Але логіка тут стикається з реальними господарськими інтересами різних держав.

Наприклад, хоч в Брюсселі постановлено, що ціни на збіжжя, — пшеницю, ячмінь і т. п. — в державах ЕГСпільноти мають бути вирівняні, німецький уряд не може цього здійснити, бо це зруйнувало б велику частину сільського господарства країни: німецький уряд субвенціями допомагає сільському господарству. В Брюсселі прийнято рішення про „впорядкування ринку" для шістьох держав в цінах на м'ясо, риж і молоко.

Коли говориться про „впорядкування" ринку, то тут уже видно обмеження і реґуляцію вільного ринку. Адже ж творці ЕГС мали на думці, що спільний ринок забезпечить громадян цих країн дешевими товарами. Але при нинішньому напрямі відгородити „Малу Европу" митним муром від іншого світу — здешевлення життя для мешканців країн в ЕГС — трудно сподіватися. Якщо в цьому не буде зроблена зміна, то для громадян - споживачів країн „Малої Европи" така економічна спілка не матиме вартости.

В пляні ЕГСпільноти є — скасувати всякі мита на всі товари між державами - членами спільноти, найпізніше в 1971-му році. Якби мита на сільськогосподарські продукти скасовано тепер, то найбільше виграла б Голляндія з її високорозвиненим господарством. Тож проти цього виступають інші члени спільноти, очевидно, сподіваючись до 1971-го року догнати Голляндію в сільському господарстві.

Але не це рішальне. Головна криза загрожує ЕГСпільноті у взаєминах її членів із світовим господарством, зокрема із ЗДА. Недарма на нараду президента Джансона з німецьким прем'єрам Ерґардом у Тексасі запрошено — „знавців господарства".

Чи піде „Мала Европа" шляхом протекціонізму, чи захоче дати почин до ширшого господарського об'єднання вільних країн — від цього залежатиме у великій мірі дальший розвиток світу.

П. А.

Американці викурили в 1963-му році 523 більйони цигарок

Вашинґтон. — Департамент Рільництва стверджує, що в минулому, 1963-му році американці викурили рекордово високе число цигарок — 523 більйони, на 3 відсотки більше, як в 1962-му році. Крім того в цій країні пущено з димом 7.2 мільйона сигар та сіґарілльос — найбільше в однім році від 40 років. Департамент Рільництва передбачає, що в 1964-му році не зміниться звичка американців багато курити, хоч подорожчали цигарки і хоч лікарі твердять, що куріння тютюну спричиняє недугу пістряка легенів та недугу серця. Не знати, який вплив матиме на курців опублікування звіту Головного Лікаря ЗДА про вплив куріння на здоров'я людей, який виготовила окрема комісія, і який має бути оприлюднений в половині січня 1964 р. Цікаво, що в 1947-му році число викурених цигарок виносило 350 більйонів, 1946 — 400 більонів, а в минулому році — 523 більйони.

М. Л-а

ВОЛОДИМИР САМІЙЛЕНКО

Постать Володимира Самійленка заслуговує на те, щоб присвятити їй хоч невелику згадку — тим більше, що трапляється для цього нагода: незабаром промине сто років від дня народження цього непересічного українського поета на переломі 19 і 20 сторіч.

Володимир Самійленко — прийшов на світ 3-го лютого (22 січня за ст. ст.) 1864-го року в Сорочинцях, Миргородського повіту, на Полтавщині. Батько його Іван був землевласником, а мати — колишньою кріпачкою. Біографи подають, що подружжя Самійленків не було леґальним, і це згодом, коли помер батько, з кривдою відбилося на синові Володимирові.

За життя, однак, батько опікувався сином, і можна навіть сказати, що хлопець виростав аж у завеликих вигодах і матеріяльному добробуті. Це також мало неґативний вплив на дальше життя хлопця, бо до цього життя він практично не був приготований, не був загартований до всіх тих ударів, які його в житті чекали. Самійленко-батько подбав про якнайкращу освіту для сина. Спеціяльну увагу звернув на чужі мови. Їх почав вивчати майбутній поет ще змалку. Дмитро Дорошенко писав: „Самійленко був добрий знавець романських мов — французької, італійської й еспанської; само собою розуміється, він знав чудово й мову українську..." (Дм. Дорошенко: „Мої спомини про давнє минуле", стор. 87-88).

Читача здивує, що Дорошенко з таким підкресленням згадує і про знання Самійленком української мови. Адже ж слід пам'ятати, що Самійленко виростав у часі, коли діяв так званий Емський указ. По школах — не тільки що не вчили української мови, але і сама згадка про Україну була тоді неможлива. Коли хто вивчив українську мову і володів нею бездоганно, то це було великою його особистою заслугою. Добре знання української мови В. Самійленко завдячував своїй матері, яка інакше до сина не говорила як по-українськи. Не без великого впливу було і довкілля, якого молодий Самійленко не цурався і серед якого виростав.

У Самійленка - батька була велика бібліотека, в якій не бракувало творів західньо-европейської літератури. З цієї бібліотеки скористав немало син-поет.

Формальну середню освіту В. Самійленко здобув у полтавській гімназії, закінчивши яку вступив у Київський університет на історично - філологічний факультет. Хоч Самійленко і закінчив цей факультет, але кінцевих державних іспитів не склав. Причини цього треба дошукуватися у вдачі поета. Торкаючись цієї справи, Віктор Домонтович пише у своїй статті „Болотяна люкроза":

„Щодо Володимира Самійленка, то хоч він і вчився на філологічному факультеті, однак, як признавався сам, один погляд через скляні двері до залі, де, в присутності представника міністерства, перед урочистою комісією з професорів переводилися державні іспити, викликав у ньому такий жах, таке почуття непевности в собі, що він ніколи не наважувався складати іспити".

Бувши студентом у Києві, Самійленко не стояв осторонь тодішнього організованого українського життя. В першу черґу слід згадати про його участь у гуртку „Словесників", які цікавилися українською мовою, літературою, фольклором. Наскільки видною була тоді особа Самійленка в Києві, може служити такий факт: Київська Українська Громада щороку виряджала в тих часах кількох юнаків до Галичини, щоб вони пізнали тамошні відносини й набралися національної свідомости. Між цими вибранцями опинився теж і В. Самійленко. Зв'язки з Галичиною мали й практичні для Самійленка наслідки, бо у львівській „Зорі" були надруковані перші його твори — в 1886-му році, коли авторові було всього 22 роки.

Самійленко належав до Братства Тарасівців, яке було в тих часах політичною організацією придніпрянських українців. Але всі, хто знав Самійленка, підкреслюють, що із своєї вдачі активним революціонером він не був. Його зброєю було поетичне слово, і в це слово він перелив і свою любов до батьківщини, і гнів до ворога, який цю батьківщину поневолив.

Біографи підкреслють, що Самійленко був людиною непрактичною і незарадною. Ці його прикмети відбилися, очевидно, некорисно на всьому його житті. В. Самійленко — як пише Володимир Дорошенко, увесь вік прожив бідакомневдахою. На щастя, Самійленкова дружина визначалася протилежною вдачею: була активною, зарадною та практичною жінкою, що допомагало вдержувати в родинному житті певну рівновагу. Самійленко повністю віддавав себе під керівництво жінки, яка часто - густо допомагала чоловікові навіть у виконуванні службових обов'язків.

Не закінчивши, як належало б, високої освіти, Самійленко не міг одержати якогось відповідного становища. Засоби для життя доводилося здобувати різними заробітками. Спочатку працював він на пошті в Києві, згодом вступив на працю в Земстві у Чернігові, де працював тоді інший український письменник — ровесник Самійленка — Михайло Коцюбинський. Самійленко і Коцюбинський познайомилися ще раніше. Єднали їх не тільки літературні проблеми: обидва вони були також членами Братства Тарасівців.

Коли згадуємо тут про Михайла Коцюбинського, то хочемо навести одного його листа, написаного в справі Самійленка. З цього листа довідаємося не тільки про умовини праці Самійленка в Земстві, але й про нього самого як людину. Згаданий лист — з датою 13-го серпня 1899 року — був адресований до Григорія Мачтета, російського поета, який проживав у Житомирі і з яким Коцюбинський познайомився, коли працював у тому місті. Зміст листа такий:

„Високоповажаний Григорію Олександровичу!

Маю надію скоро побачитися з Вами в Києві на з'їзді, куди, як я зачував, Ви вибираєтеся, але з огляду на те, що в той час я зможу довідатися про результат прохання, з яким до Вас звертаюся, — пишу Вам декілька слів.

Моє покірне прохання полягає ось у чому: тут, в Чернігівськім земстві, на посаді секретаря редакції „Земського Збірника" працює Володимир Іванович Самійленко, один із помітних під сучасну пору українських поетів, перекладач Данта і Мольєра, людина освічена, талановита, надзвичайно чесна і симпатична.

Біда, однак, в тому, що, будучи сімейним і одержуючи всього 900 карб. платні, він прямо бідує і, головне, не може розраховувати на покращання свого положення, бо в нашому земському управлінні 900 карб. — це межа, якої ніхто із службовців переступити не може. Оці то причини змушують п. Самійленка шукати якогось місця з перспективами. Знаючи, як Вас поважають в акцизному світі і розраховуючи на Ваші впливи у цих сферах, я рішаюся звернутися до Вас, високоповажаний Григорію Олександровичу, з гарячим проханням допомогти В. І. Самійленкові влаштуватися в акцизі, якщо можна, в Житомирі, а якщо це спочатку неможливо, то десь в губернії. Я певний, що він здобув би у Вас повагу й любов, якими втішається тут.

Пан Самійленко закінчив Київський університет (філологічний факультет), але державного іспиту не складав. Йому 35-36 років. Обличчя його можете побачити на долученій фотографії, він сидить з правого боку, без капелюха.

Якщо з якихось причин не побачимося в Києві, то, сподіваюсь, Ви повідомите мене листом про наслідки мого прохання. ..." (Переклад з російської мови).

З цих заходів Коцюбинського нічого не вийшло, і Самійленко 1900-го року звільнився з посади в Чернігові. Згодом поет часто міняв працю. Ми бачимо його в Катеринодарі на Кубані, в Києві, де влаштувався він у редакції „Ради", знову на Чернігівщині, де в одному провінційному містечку за протекцією дістав посаду нотаря. Службовець з Самійленка, як пише В. Дорошенко, був кепський. Нудна бюрократична робота його не цікавила. Якби українське громадянство могло забезпечити йому життя без потреби займатися нецікавою для нього працею, якби він міг присвятитися виключно літературній праці, ми в особі Самійленка мали б поета великої міри, бо на це були в нього всі дані.

Після окупації придніпрянської України большевиками Самійленко переїхав у Галичину, але по якомусь часі вернувся назад. Під большевицьким режимом прожив уже недовго. Помер 12 серпня 1925 року в Боярці під Києвом. „Тихо й непомітно зійшов він у темну могилу серед вимушеної мовчанки українського громадянства, позбавленого змоги поховати славного поета з урочистістю, гідною його заслуг для української літератури. Тільки невеличкий гурток відважився провести його в далеку дорогу, бо хоч Самійленко й був поворотець, але влада не могла дарувати йому його антисовєтських писань" (Волод. Дорошенко).

Самійленка як поета треба розглядати в двох аспектах: як лірика і як сатирика. Давніші критики, і то такі видатні, як Франко і Єфремов, ставили Самійленкову лірику досить високо. Зеров — критик молодшого покоління — ставив вище сатиричні твори Самійленка. Про Самійленка висловився він так: „Для нас Самійленко-лірик на другий пляц відтиснений іншими, яскравішими іменами, як Леся Українка, Олесь, Філянський, Тичина, Рильський. Супроти них Самійленко видається нам трохи блідим та анемічним: в ньому замало вибухового матеріялу, його емоція не має виразного індивідуального забарвлення, — і вірш у нього тече рівним та погожим струмком, не бурхаючи, завжди в берегах: не дивує нас ні раптовим піднесенням, ні мальовничим епітетом, ні тою безпосередністю „крилатого" звуку..." (М. Зеров: „До джерел").

А далі Зеров, оцінюючи Самійленка як сатирика, додає: „Проте, ця порівнююча блідість поезії признань та інтимної сповіді надолужується у Самійленка своєрідністю його сатиричного хисту, майстерністю його ямбів і дотепом його гумористичних куплетів. Тут справжній поетичний фах і найцінніші здобутки, що визволяють його від докорів за млявість чистого, „пісенного" ліризму" (Там же).

На нашу думку, всіх ліричних

(Закінчення на стор. 4)

Наталія Савченко

РІЗДВЯНЕ ОПОВІДАННЯ

(2)

Ніколи не ходив, а це на тобі, злодій! Іван спересердя аж сплюнув і незадоволено повернувся на другий бік. А Явдоха підперлася рукою та й задумалася, врешті промовила. — Мо й твоя правда, — зітхнула й собі лягла.

Ганнуся довго сиділа, не знала, котра година, і вже задрімала. Не чула, як хтось під'їхав і як хтось увійшов у будинок. Вже майже заснула. Раптом прокинулася, щось їй здалося.

Знову почала вдивлятися в дзеркало. Вона не зауважила, що двері до передпокою були відчинені. Уважно вдивлялася. „Ну й нудно, подумала, може нічого й не буде. Знову почала дрімати, бо вже було дуже пізно. Сидітиму, ану придивиться Микола". Від цієї думки аж серце завмерло.

Вона задивлялася на молодого пристійного хлопця, як бувала в гімназійній церкві. Подобався їй. Крім того всі товаришки мають своїх симпатій і все оповідають про них то те, то се, а вона не має. То ж рішила: Микола буде її симпатія, і вона так себе переконала, що й справді він почав їй подобатися. А товаришки казали. — А він як, чи ти йому подобаєшся? Ганнуся казала, „так"! А сама не була зовсім певна того. Він бо ніколи з нею й не розмовляв. Часто товаришки оповідали, що зустрічалися зі своїми симпатіями на головній вулиці, де змовлялися з ними зустрінутися. Правда, гімназійне начальство не дозволяло ходити з гімназистами і дижурні вчителі та вчительки пильнували, і коли бачили недозволену пару, то зараз же розганяли, а на наступний день винних садовили в „карцер".

От тепер надіялася: — а може я побачу „його". Сон брав її, зівала, але не здавалася. Раптом!... Що це?!.. Чи це їй привиділося?!.. Ні, вона ясно бачить вкінці коридора з'явилася фігура. Хтось іде.. Господи, це ж чортяка!. Раптом той чортяка ухопив її за плечі. Ганнуся несамовито скрикнула й знепритомніла. Чиїсь дужі руки її підхопили й понесли. Вона нічого не чула. Врешті, як крізь сон, відчула, що її поклали на канапу. Це був Микола, майбутній лікар.

Василько несподівано приїхав з ним додому. Не знав, що матері нема дома. Хотів зробити несподіванку, тому не писав, що приїде з товаришем. А що був великий пустун, перебрався в чортячу маскараду, стрій був знаменитий, — чисто чорт! і хвіст, і роги, все як належиться. Микола сміявся, побачивши, як Василько перевтілився в нечистого духа й запитав. — Ну, а як перелякаються?. А той відповів. — Хто? Ти думаєш, моя сім'я не інтеліґентні люди? Почав ходити, шукати: де ж Ганнуся, чи поїхала також? Зайшов у спальню, побачив, що діти сплять, а баба Марина також на канапі, розбудив її й запитав, де всі. Спочатку баба перелякалася й почала хреститися. Свят-Свят-Свят! Хрестилася й врешті, придивилася й сплюнула. — А щоб тебе, Васильку! Навіщо ото так вирядився? — Тссс!.. бабо, де Ганнуся і мама? — Поїхали до міста й там ночують, а Ганнуся певне спить у своїй кімнаті. Немає там, я дивився, відповів Василько. Забувши про свою маскараду, пішов до кухні й збудив служницю. — Не знаєш, де панна Ганнуся? — А та, побачивши чортяку, перелякалася й підняла крик. „З нами Бог! згинь, згинь, нечиста сила! Не скажу, де панна, геть, чортяко!" — Хлопці заливалися від сміху і врешті все з'ясувалося. Василько пішов бродити по кімнатах і зауважив, що парадні кімнати відімкнуті, а він знав, що мали бути замкнуті, і там не топилося. Пішов навшпиньках туди й побачив Ганнусю, як ворожила. Тепер стояв безрадний перед непритомною сестрою й кляв себе за поганий жарт.

— Я ніколи не думав щоб вона злякалася, — виправдовувався він перед товаришем. Той, як майбутній доктор, почав приводити непритомну дівчину до притомности. — Дивися, Васильку, яка твоя сестричка хороша, немов янгол!, а ти такий безсовісний, так її бідну перелякав.

Василько не на жарт перелякався. Став навколішки перед непритомною сестрою і цілував її руки. На докори товариша, засоромлено відповів, що не знав, що вона вірить у чортів. Молодий доктор слухав серце: спочатку воно ледве билося і дівчина була бліда, раптом почув приспішене биття, а на обличчі хорої з'явився яскравий рум'янець. Гм!.. промовив, дивно, непритомна, а рум'яна, і серце калатається, чи знову злякалася?!.

А Ганнуся вже опритомніла, вона крізь напіврозплющені очі побачила, хто коло неї припав і не хотіла відзиватися, гадала, може це привиділося й завмерла від щастя. Її руку тримав у своїх, її любий Микола. Хлопець встав. — Ганнусю, чи ви вже притомні? — Ганнуся поволі розплющила очі: вона виглядала чудово..

Миколо це завважив, ніби він ніколи її не бачив, так вона йому подобалася: вона чудова! говорило йому серце, вона прекрасна, як ніколи!

Він не міг налюбуватися нею, а вона спустила довгі вії на свої чудові очі й завстидалася. Тим часом вернувся Василько з фляконом амоньяку. — Що я бачу, сестричка вже прийшла до себе?!. Який я щасливий, вибач мені, вибач, моя люба сестричко!. Він знову став перед нею навколюшки й цілував її руки. Пробач мені за такий дурний жарт, а бач, спасибі, твій наречений, тут він лукаво поглянув на Миколу, врятував тебе, засміявся. — Який дурний жарт, — обіззалася незадоволено Ганнуся

— Скажи, Миколо, правду: чи ти б не хотів такої чудової жіночки, як моя сестра? — продовжував жартувати Василько. А Микола відповів поважно: — Я був би щасливий мати таку хорошу дружину. Нехай Ганнуся підросте й тоді скаже, чи схоче мене.

А Ганнуся ображено відповіла: Я вже доросла. — Бачиш, — засміявся Василько, — ну й що ж ти скажеш про Миколу? продовжував жартувати. А Микола допитливо дивився на Ганнусю.

Вона встала. Годі жартувати, обізвалася, піду, щоб вам приготували вечерю. „Ні", заперечив Микола: „я не жартую, а говорю поважно, Ганнусю"... Ганнуся тільки блиснула на нього й зі сміхом вискочила з кімнати. — Ну, нехай, як вернеться мати — промовив Василько, — шкода, що не ти підійшов до неї, як вона ворожила, а я дурний.

В дверях з'явилася Ганнуся — прошу на вечерю!

Розпорядилася, щоб натопили в кабінеті й приготовано для хлопців, а Василько, уплітаючи яєшню, своїм звичаєм жартував. — Цікаво, що тобі присниться, Миколо, в кімнаті, де ворожила Ганнуся? — Хочу, щоб приснилася моя майбутня наречена, — відізвався Микола, й блиснув гарячим зором на Ганнусю, аж вона почервоніла.

(Кінець)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD — PHILADELPHIA 41, PA.

ВОНИ БАЧИЛИ УКРАЇНУ...

Хоч і дуже багато написано в „Свободі" про враження з побуту в Україні двох громадських діячів інж. С. Куропася і його сина проф. Мирона Куропася, однак безпосередня стріча з ними, пряма виміна думок дають багато кращий образ і уяву про все те, що вони бачили і чули, перебуваючи на рідних землях.

Наша громада на середньому півдні Шикаго мала нагоду і приємність вітати в себе згаданих доповідачів 22 грудня у приміщенні Союзового Дому. Стріча була заініційована управою Союзового Дому, яка вже перед тим повідомила громадян цього відтинку Шикаго про цю оказію. Жаль тільки, що з огляду на Миколаївську імпрезу того самого дня не всім пощастило скористати з цього реферату. І не можна ні на хвилину сумніватись, що всі ті, які прийшли, не стратили ні хвилини свого дорогого часу. Навпаки, вони вийшли вдоволені подихом українських степів, відображеною уявою українських міст, кольористих пейзажів, наближені до української людини, яка, хоч і в дуже незавидних умовинах і позбавлена елементарних людських прав, зберегла в собі все те, що цінне і притаманне українській ментальності.

І коли дир. Пуцило представив зібраним гостям доповідачів, то не було в нікого сумніву, що доповідь буде цікава і актуальна. Це вже питоменна прикмета інж. Куропася передавати свої спостереження простим, зрозумілим способом. А син його проф. Мирон Куропась не тільки засвоїв собі прикмети батька, але, цікавлячись живо українським життям на всіх відтинках, демонструє незвичайну здібність аналізи спостережених фактів, вмілої об'єктивно робить висновки.

Ми часто стрічаємось з інформаціями про нашу батьківщину різних американських звітодавців. А вони, перебувши кількаденні приємні вакації у визначених для них місцях, називають себе навіть експертами совєтознавства. Без сумніву, цього роду туристи не приносять нам користи, а навпаки шкодять, даючи американському громадянству неправдивий образ про нашу батьківщину, її культуру і звичаї. А вже зайво згадувати про т. зв. українських прогресистів, які вже радше з самого обов'язку вишукують різні нереальні післяпиці та представляють все в більше як рожевих красках. Наші прелегенти звітували інакше про свій побут в Україні.

Доповідачі зібрали направду цінні матеріяли і привезли з собою цікаві завваги. Треба було багато відваги (крім грошей), щоб на таку подорож рішитись. Треба від повного серця любити свою батьківщину, щоб долею її боліти, радіти її досягненнями і слідкувати її потреби.

Інженер С. Куропась зумів влити глибоку любов свому синові до своєї батьківщини. він дотримав обітницю, яку зробив, як згадував, своєму синові, щоб показати йому землю своїх предків. На жаль, небагато є таких синів, нащадків американської землі, які так пильно слідкують за розвитком подій в Україні, як це робить проф. Мирон Куропась. І закінчуючи свою аналізу Мирон Куропась підкреслив окремі точки, які ми повинні мати на увазі, коли хочемо чимсь причинитися в нашій визвольній політиці та помогти нашим братам. Перш за все мусимо приложити всі наші зусилля, щоб доказати нашим противникам, що українці не є росіянами, — що українці не є антисемітами і вкінці, коли продемонструємо факт, що ми вміємо з собою самі співпрацювати, толерувати і респектувати взаємно свої думки та гармонізувати наші потягнення на зовнішньому відтинку. А коли ми того допнемось, то це буде велике досягнення, і майбутнім туристам-емігрантам буде багато легше знайти спільну мову з українськими колгоспниками, робітниками та студентами, від яких ми так багато вимагаємо і сподіваємось, а перед якими мусимо закривати сумні факти нашої емігрантської розбрехаености.

Рясними оплесками дякували присутні доповідачам за їх цікаві інформації і не довго окремі одиниці дискутували порушені справи та залишили Союзовий Дім із відсвіженими враженнями про свою давно залишену землю.

І. М.

Відзначення п'ятидесятиріччя смерти Лесі Українки в Ню Йорку

Минуло п'ятдесят років від смерти великої поетки, яку мимохідь відсуваємо далеко в минувшину, десь у епоху українського пробудження, на золоту Волинь і в кавказькі гори. Аж тут, у сучасному Ню Йорку, звільнившися від мерехтіння святкових світел і вуличних гудків, у півтемрявій залі Народнього Дому на Другій авеню, скромна, безпретенсійна постать Ізідори Петрівної, її сірі, глибокі очі, — такі схожі на Лесині! — її слова споєнені вроджвною аристократією й самовідреченням переносять нас у те ще недавнє минуле, нав'язують перервану червону нитку, невимовно близько підсувають останні Лесині події й переживання. Сестра Лесі Українки мала б право інакше виступати: — в сяєві заслуженої родинної слави, висунути своїх власну безперечну особистість; вона, однак, вибрала собі цю таку шляхетну, самозрощену скромність, якою можуть пишатися коронвані чола.

Иосип Гірняк з майстерною простотою читає останні Лесині листи про великі й малі справи, про ніжність до дітей і хворих, до чорненького Хтосія, про мужнє страждальне серце, що його спалював смертельний вогонь і випалив так „Лісову пісню" й „Камінного господаря", як випалюють прекрасні амфори... І знов Леся нам уже не архангел з вогненним мечем, а просто — жінка в цілій гамі свого вселюдського багатства.

Олімпія Добровольська в сузір'ї своїх учениць виступає з низанкою Лесиних творів. Свідомо пишу про сузір'я, бо, навіть, поминаючи драматичну експресію Лідії Крушельницької і переносну емотивність Ольги Кириченко-Шуган, з признанням сприймаємо молоде покоління „Театра Слова", що своєю природністю, браком гіперболічного деклематорства прямує до великого модерного мистецтва. Орися Андрейко, Марійка Глуха, а особливо Леся Лавриненко й Рома Шуган напевно поважний театральний доробок. Ми вдячні за нього пані Ол. Добровольській, що з таким безкорисним подвижництвом підготовлює нам молодих мистців. Бо що ж варта суспільство без театру? Де живий дух, там і живий театр. Слово, кинене із сцени, падає прямо в душу, і не диво, що наперекорі небезпек Плятея, заворожена словом, то бунтувалася, то каялася, то, перемагаючи власний біль, — прощала. „Театр Слова", що дебютував Франковим „Мойсеєм", по вшануванні Клена, Мазепи, Теліги, показався і тепер на висоті свого завдання.

Вибрані поезії Лесі Українки: „Забуту тінь" (про жінку Данте) читала, багато модулюючи голосом, сама Олімпія Добровольська, з належною драматичною напругою Лідія Крушельницька віддрала „Прокляття Рахилі", чисто й спонтанно вийшла деклямація Лесі Лавриненко „Про велета". „Години праці" — легенда про перелесника відродилася сольовою арією на альт у інтерпретації Ольги Кириченко; грайливу поезію про море, „Хвиля", гарно віддала Марійка Глуха, ліричне „До мого фортепіяно" — Орися Андрейко. Поезію „Дочка Іссая" добре зуміла відчути Рома Шуган. Збірна деклямація „Подорож до моря" вийшла може дещо слабше. Музичне підмалювання талановитого Андрія Шуля не зовсім вдоволила своїми тріолями поверховними трелями. Така мелодеклямація вимагала б солідного оформлення, сама ж музика — глибшої гармонізації, не тільки технічного блиску.

Цілість вийшла святково, і публіка вдячна всім організаторам, включно з Юрієм Дивничем, який тримався в скромній віддалі. Всі вони понесли замерзлими вулицями до дому іскру великого Лесиного полум'я.

Віра Вовк

Українська громада Лігай Велі готується до відзначення 150-роковин Т. Шевченка

Нортгемптон, Па. — 1 грудня 1963, в авдиторії школи святого Івана Хрестителя, відбулись наради представників 58 організацій, товариств, установ і парафій міст: Нортгемптону, Аллентавну, Бетлегему, Істону і Палмертону, якими проводив І. Заворський — голова Філії УККА в Аллентавні, а секретарював п. Я. Гарас.

Головними точками нарад були: створення Шевченківського Комітету, обговорення і схвалення протестаційного листа до редакції щоденника „Вашингтон Пост" та висогування відповідних листів в справі видачі поштової марки з портретом Т. Шевченка. Після відкриття і з'ясувальних точок наради зібраних представників п. І. Заворським, відпорученки, забираючи слово, висловлювали цінні думки в справі підготовки і влаштування Шевченківського Концерту, який, за висловами більшости, треба перетворити на спонтанну національну маніфестацію в честь Великого Пророка.

Треба згадати, що в нарадах брав участь Всечесніший о. д-р декан Тиханський, який висловив декілька творчих думок в аспектах плянувань і підготовки Концерту. Приявні і турботливий у жвий дискусії був теж о. В. Левицький.

Після широкої виміни думок принято ухвали: щоб на концерт змобілізувати найширші кола українського суспільства з округи „Лігай Велі", найдосконаліше підготовити мистецьку програму, щоб до участи можна було запросити визначних мужів американського політичного і суспільного життя. Концерт відбути в найкращій репрезентаційній залі,(реченця не устійнено). Мистецьке керівництво хору „Лігай Велі" на запрошення поручено молодому і талановитому диригентові п. Дворакієвському.

По широкому обмірковуванню справ обрано Екзекутивний Шевченківський Комітет до якого увійшли: п. І. Заворський — голова, адв. Я. Коваліщин і адв. Рибак — заступники, п. Я. Гарас і п. І. Стасів — секретарі, касир п. С. Колодуб. Як представники поодиноких околиць вибрано: п. В. Пипюк, п. І. Брунак та п. В. Камінський — Аллентавн, п. І. Кіяк і п. І. Билязюк — Бетлегем, п. М. Сімак, п. В. Луцький і п-ні Анна Смолень — Нортгемптон, п. П. Міляновський і п. І Когут — Істон, п-ні Ева Ковтанюк і п-ні Катерина Ридаш — Палмертон.

По виборі Комітету і його радних, жваво обговорено кампанію вашингтонського щоденника „Вашингтон Пост", який протиставиться побудові пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні та в образливий вияв для всіх українців називає його „комуністичним ідолом", зібрані представники протестуючи проти такого оклеветування Його світлого імени і в обороні пам'ятника Шевченкові, рішили вислати протестаційні листи до редакції цього щоденника. Крім того рішено вистосувати відповідні листи до конгресменів Лесінського, Дульського і Дервінського з висловом підтримки для їх акції в справі видання поштової марки Шевченка в серії „Борців за Свободу".

Іван Стасів

Концерт фортепіянової музики — творів Василя Барвінського у Філядельфії

Концерт зорганізував рухливий Український Літературно-Мистецький Клюб у Філядельфії 7-го грудня 1963, в залі Етікел Сосайті.

Цей концерт Барвінського був не тільки вповні вдалим і дуже на часі, бо на філядельфійському терені був наш клюб одним із перших, що відгукнувся на подію болючої втрати одного з найвизначніших наших музик старшого покоління, Василя Барвінського, який вніс у нашу музику нові вартості модерного напрямку.

Він спочив біля домовини свого батька, Олександра, одної з наймаркантніших особистостей, політика, науковця і суспільного працівника в Західній Україні, на переломі 19-го і 20-го століть.

Концерт складався з двох частин: вступного слова д-ра З. Лиської і фортепіянового речиталю п. Дарії Гординської-Каранович. Вступне слово д-ра Лиська було стисло логічне і переконливе змістом. Виразна дикція доповідача що авдиторія слідила зі щирим зацікавленням за її думками.

Основною думкою доповіді було підкреслення факту, що В. Барвінський є на нашому терені представником неоромантичного напрямку з своїх творах, своєрідним та оригінальним в ужитті музичних висловів. Бо Барвінський має свою індивідуальну вироблену думку і свій спосіб шукання розв'язки в галузі сучасних йому музичних проблем. Він, відчуваючи цілою своєю ніжною та інтелігентною істотою красу нашої народньої пісні, вирізьблює її чар, головно в своїх мініятюрах, та надає їй модерного кольориту. Він перший у нас вносить у свої композиції самостійний, чисто музичний напрям. Його композиції не були вже підпорядковані співові, але мали виразні риси співпартнерства, ба навіть були вже і домінуючим чинником.

У своїй суспільній праці виказував Барвінський многогранні зайнтересування. Він був не лише визначним піяністом, композитором, диригентом, музичним письменником і рецензентом, але і був визначним працівником на багатьох ділянках нашого культурного життя. Він був теж педагогом, директором Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, філії якого працювали в різних більших містах Західної України.

Доповідь д-ра Лиська стрінулася з щирим признанням присутніх.

І коли прелегент різьбив своїм словом ті цінні прикмети й духові вартості Барвінського, у моїй уяві станув, мов живий, молодий ще Васильо, що з ним та його молодшим братом, Олександром, я часто стрічався у Львові.

Він був більш середнього росту, худорлявий, з артистично розвіяним довгим, ясним волоссям на голові, з сильними також довгими фаворитами. Його лице, яке не мало виразу клясичних рис, було подовгасте, очі мрійні, дещо задумані. Але, коли лиш він дозволив своїм ніжним голосом, коли почав сутоньливо щось розповідати, зараз забувалося в нього те, що могло б іншим, на перший погляд, не дуже подобатися, бо він своєю поведінкою, ніжністю зумів полонити кожного та зискати собі симпатію співрозмовника.

А десь, здається два роки перед першою світовою війною, Барвінський, тоді ще студент консерваторії в Празі, був запрошений як піяніст, — соліст, на концерт Шевченка у Львові.

З-під його вправних рук полинули чарівні тони його музики, яка обрамовувала і дистингувала грані ним народні пісні, деколи навіть всім знані... Та він вливав їх арії в наші душі, украшені та уплякетнені пишнотою свого тоді ще молодечого запалу та інспірації.

Після промови появилася на сцені наша відома піяністка, Дарія Гординська-Каранович.

Вона поділила свій концерт на три, дещо відмінні, частини. У першій відограла п'ять прелюдій, між якими вирізнилися кілька з них тематикою, опертою на народних мотивах. Сам Барвінський їх дуже любив грати і ними обдаровував часто зібране товариство по приватних львівських домах найвизначніших наших громадян.

Друга частина складалася з шістьох мініятюр, також, переважно, опертих на народних мотивах.

Третя була особливо вирізнена артистично. Вона віддала вірний образ цілої Сюїти, яка стилево й модерно опиралася на мотивах чотирьох українських пісень, перетворених у шедеври цілевих прикрас, музичних фраз і фігур, які не мали ніяких, чи то зайвих, або банальних ефектів та бездушних калькуляцій.

А я, через весь час гри п. Каранович, бачив немов живого Барвінського перед собою, і мені здавалося, що він з пильною увагою слідить за артистичним виконанням його творів талановитою, колишньою улюбленою його ученицею. А вона знала та розуміла свого професора не лиш як людину, але також як вдумливого та оригінального композитора. Тому і того вечора вона вложила весь свій артистичний хист, свої почування, щоб відтворити „Сюїту" як найгарніше та найдосконаліше.

Присутні сердечно оплескували піяністку, якій вручено скромну китицю червоних рож. На настирливе бажання вона додатково заграла коротеньку - ніжну композицію Барвінського „Листок до альбому".

Здається, що не було ні одної особи на тому концерті, яка б не була захоплена тим, що і в доповіді і в концертовій частині в елегантній та милій формі оживили виконавці перед нами величну та дорогу постать нашого композитора, Василя Барвінського.

Д-р М. Рибак

50-ліття подружжя заслужених громадян

Хочу тут подати коротку згадку про 50-літній ювілей подружнього життя старих наших союзовців і заслужених громадян Михайла і Тереси Дмитрових в Маямі, Флоріда.

Ювілей відбувся 27-го жовтня мин. року. Святкування почалося Службою Божою, яку відслужив о. Олексів. Він теж виголосив відповідну проповідь до людей, що вщерть виповнили церкву. Отець згадував про ініціятиву п-ства Дмитрових при будові прекрасної церкви і залі, а прийшли в імені „молодят" запросив всіх парафіян до залі на перекуску, яку приготовило Сестрицтво. Там люди забавлялися до пізнього вечора, і одушно сказав пан Дмитрів, що Україна росте, бо коли він женився перший раз, то було нас 15, а тепер більше як 150.

Треба згадати, що п-во Дмитрові проживали в Балтиморі більше, як 35 років, де виховали дітей і дочекалися 8 внуків.

Балтиморська громада певно їх ніколи не забуде, бо були вони активні і жертвенні громадяни; п-ство Дмитрові є давніми союзовцями; Відділ 320 УНСоюзу в Балтиморі був зорганізований п. Дмитровим і він довгі роки сповняв різні уряди в ньому. Слід згадати, що донька п-ства Дмитрових Стефанія є віддана за лікаря і щирого українця Антона Вахну у Віндзорі, Канада, а син Иосип займає відповідальне становище при видавництві "Miami Herald."

А. К.

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім Вельмишановним Жертводавцям, що дали свій внесок до збірки на „фонд дітей Л. Ребета". Разом з тим повідомляємо, що отриману суму повністю призначуємо на видання окремою книжкою нарису „Світла і тіні ОУН", а далі збірника праць інших писань Л. Ребета.

Дарія і Андрій Ребети

Дві виставки

На двох мистецьких національних виставках в Smithsonian Institution National Collection of Fine Arts у Вашингтоні, Д.К., від 3-го до 24-го листопада мин. року, в Montclair Arts Museum, New Jersey State Exhibition від 3-го листопада до 8-го грудня мин. року, — були представлені скульптурні твори Захарія Макаренка. В Національній Колекції Красного Мистецтва, в будинку National History, є його твір в білому мармурі: "Icarus", а в Montclair Arts Museum є його мармурова група: "Two Powers."

Газета "Hudson Dispatch" з Union City, N.J., помістила фотографії кращих мистців та опис творів на виставці, серед яких є З. Макаренко з описом про його творчу діяльність та три нагороди з двома першими: малою та великою золотими медалями за малярську та скульптурну творчість в національному американському мистецтві.

● У „сухій" індійській провінції Магараштра прогібіція буде злагіднена від 1 квітня 1964; всі особи вище 40 років зможуть купувати алкоголеві напитки на основі довідки від лікаря. Всі інші зможуть купувати свобідно напитки з 3.5% алкоголю. В Магараштрі буйно процвітає нелегальний продаж горілки й продукція самогону.

ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ

з сумом повідомляє, що дня 19-го грудня 1963 року відійшов у Вічність наш ПОБРАТИМ

✠

МИКОЛА КРИЖАНІВСЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА ОБВУА
Відділ ОГАЙО

✝

З глибоким жалем і смутком сповіщаю, що 15-го грудня 1963 року померла у Глендейл, Каліфорнія на 69-му році життя моя Дорога ДРУЖИНА

МАРІЯ ТИМЧУК
з дому СЕМИНИШИН

Похоронена на цвинтарі Гранд Вю Меморіял Парк в Глендейл, Каліф., дня 19-го грудня 1963 року. Похоронні відправи відправив настоятель Української Православної Церкви св. Андрія — о. Аманій Мірошенко.

Покійна Марія була активною членкинею Українських Організацій, як світських так також і церковних — довгі роки в Шикаго, а останніх 17 років на терені м. Лос Анджелес, Каліф.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибитий
ВАСИЛЬ ТИМЧУК, її муж

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ГАЛИНИ з ВИТВИЦЬКИХ ВОЛЯНСЬКОЇ
складаю 10 долярів
на Дар Українському Воєнному Інвалідові
Д-р Степан ВИТВИЦЬКИЙ

ПЛАСТОВЕ ВЕСІЛЛЯ

В українській громаді Ню Йорку та Нюарку треба занотувати весілля представників молодої ґенерації — пластунів, відомих українській спільноті інж. Зенона Шпони та п. Дарії Пелех. П. Зенон спортовець УСК, — Ню Йорк, „Чорноморська Січ" — Нюарк, — належить до молодої ґенерації еміґрантів, який завдяки своїй сильній волі та наполегливій праці скінчив середню та високу освіту. В немалій мірі причинилися до цього його батьки. П. Дарія, як гідний нащадок о. М. Шашкевича, помимо студій та праці знаходить час для співу, якому все приділяє багато часу. Чули ми її милий голос в хорі п. Козака, в квартеті бандуристів проф. Романа Левицького з Елізабету, та від кількох літ в хорі „Трембіта" в Нюарку.

Зенон і Дарія Шпони

Вінчання відбулося дня 23-го листопада 1963 р. в церкві св. Юрія в Ню Йорку, де зібралося багато членів родини та найближчих приятелів молодят. Звінчав їх о. парох Засійбіда в асисті о. Я. Захаріясевича з Філядельфії.

Дружками були: М. Бабяк та У. Кунписька з Дітройту, Л. Бабій з Бріджпорту, Конн. та Л. Голіят з Ню Йорку. Дружбами були: Р. Оленець, інж. А. Блонарович, А. Навроцький (Ню Йорк), О. Пелех (Нюарк). Дівчатками з квітами були І. Пелех (Нюарк) та Х. Шміґель (Ню Йорк).

Весільний бенкет відбувся в гарно прибраній залі Укр. Нар. Дому в Ню Йорку. Старостами були інж. З. Салій та п-ні О. Савчук. Бенкет розпочався старим звичаєм: вітанням молодят батьками, які піднесли їм хліб та сіль. Весільну вечерю поблагословив о. Захаріясевич, і під час неї приґравала оркестра „Амор".

Вечерю переплітали тости, які виголосили о. Я. Захаріясевич, інж. О. Гладишовський, батько молодої інж. В. Пелех, І. Голуб, д-р. І. Ярош, п-на — Бавман та інж. З. Салій. Молоді одержали багато побажань із ЗДА, Канади, Німеччини, Польщі та України.

Найбільше зворушливою хвилиною під час відчитувань телеграм та побажань був момент, коли о. Я. Захаріясевич відчитав благословення для молодят від Митрополита-Ісповідника Й. Сліпого з Риму, який 25 років тому благословив у Львові родичів п. Дарці перед їх вінчанням.

Після вечері відбулася танцювальна забава.

Мушу згадати, що молодята запізналися з собою на терені українських товариств. Хай це буде прикладом для нашої молоді, щоб гуртувалася в наших організаціях і товариствах.

Д-р І. Яр.

УМІ в Ню Гейвен в шкільному році 1962-63

Праця тутешнього відділу в осьмому році існування продовжувалася безперервно згідно з програмою. Було вписаних 10 учнів, різних років нижчого та середнього курсу — усі на фортепіян.

В загальному, діяльність нашої школи, не зважаючи на невелику скількість дітей, була багата та різноманітна. Тут треба вчислити участь Г. Петрончак, учениці IV р. середнього курсу у музичному конкурсі молодих талантів, який спонзорувала Симфонічна Оркестра Ню Гейвену, — та демонстрування творів українських композиторів двома ученицями, О. Цибрівською та Г. Петрончаківною на сходинах Асоціяції приватних учителів музики стейту Конектикат — Відділу в Ню Гейвен минулої осени.

Починаючи з грудня 1962 р. слідуючі учні УМІ виступали з успіхом на телевізійних програмах місцевої висильні WNHC-TV-CH 8.: Орися Цибрівська, Роман Кузик, Юрій Миколаєвич, Нестор Цибрівський, Галина Лобай, Ляриса Садівська (двічі), Оля Слюсаренко та згідно з вимогами, зрештою бездискусійними у музичному світі, грали тільки ориґінальні фортепіянові композиції та напам'ять, з чого в половині це були твори українських композиторів.

Не можна теж поминути участи учнів УМІ майже на усіх святах, академіях та шкільних імпрезах обох шкіл українознавства.

Треба відзначити участь визначної учениці Г. Петрончак на Концерті Визначних у Філядельфії (25 травня) та Ляриси Садівської і Орисі Цибрівської на Концерті Відділів у Ню Йорку (1 червня 1963 р.).

Закінченням шкільного року був цікавий попис нашого Відділу в авдиторії укр. кат. церкви 16 червня 1963 р. при участі молодих гостей виконавців із Гартфорду та Бріджпорту — учнів учителів: Н. Федорович, Б. Маркова та Ю. Цибрівського. Репертуар кожного учення складався виключно з ориґінальних композицій сольових на фортепіян чи скрипку або форт. дуетів. Із загального числа 38 точок програми, 22 це були твори европейських композиторів різних стилів — від Баха починаючи а на Дебюссі та Рахманінову кінчаючи; 16 творів — це були перлини нашої дитячої музичної літератури таких композиторів як Леонтович, Лисенко, Гайворонський, Барвінський, Фоменко, Соневицький.

В загальному було 4 форт. дуети та 4 скрипкові соля, з цього два вже заавансовані скрипалі, — кляси Б. Маркова, а саме К. Зень — Гартфорд із „Елеґією" Лисенка та „Сумною піснею" Чайківського (акомпаніямент — Р. Саляк) та Б. Заяць — Бріджпорт із концертом а-моль Аколея. Із гостей з Гартфорду належиться відмітити нашого надійного, молодого і визначного елева Андрія Пришляка, також учасника музичного джемборе у Філядельфії, та молоденького та притомного новака Романа Любанського, якого перший музичний публічний виступ мав місце на Концерті кращих учнів Відділів УМІ в Ню Йорку після тільки кількамісячних музичних студій.

Юрій Цибрівський
керівник УМІ

З КАЛІФОРНІЙСЬКОЇ ХРОНІКИ

Грудка землі на свіжу могилу

Такий вже закон природи, що все, що родиться мусить й загибати, але ще більший жаль огортає серце, коли передвчасно відходить людина з цього світу.

Цим разом не тільки рідня, але й вся наша громада відчула великий смуток, бо відійшла від нас щира українська патріотка бл. п. Софія Шкраба на 59 році життя.

Була незвичайна панахида, мабуть тут одинока, бо хоч простора каплиця похоронного заведення Мек Кінлі, то не могла вмістити всіх людей, що прийшли віддати Покійній останній поклін 1-го грудня 1963 р. І на похороні теж було багато людей, бо Покійна була шанована всіми, хто її тільки знав.

По похороннім обряді в сослуженні о. С. Саламова в церкві о. Кольтуцький вдвигнув заслуги Покійної в нашій громаді, а п-ні М. Костів, від Марійської Дружини, прощала Покійну над відкритою могилою.

Під час поминального обіду, в залі гр. кат. церкви, забирали прощальне слово в англійській мові друзі й знайомі Покійної, а по українськи о. Сильвестер Саламон, Ол. Панченко від УРСоюзу, І. Вавричук та М. Новак. Автор цих рядків від Українського Культурного Осередку кінчив своє прощання так: „Щира душа й добре її серце горіли любов'ю до Неньки - України, а мрії її — це воля Батьківщини. В своєму житті Покійна так багато добра зробила, що годі тут все вичислювати. Вона на кожний заклик УК-Осередку відгукнулася, завше була дуже жертвенною і на останнє прощання ми можемо сказати Покійній ще тільки одне слово: „Дякуємо".

Від рідні подякувала всім присутнім сестра Покійної пані Катерина Доманчук - Баран.

А. Вусик

Збірка на пам'ятник Тарасові Шевченкові в Картереті, Н. Дж.

Українська громада в Картереті включилася в кампанію збірки пожертв на Пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, починаючи концертом дня 4 червня 1961 р. Тоді почав працю Злучений Український Комітет у Картереті з пляном приєднати до неї всіх місцевих українців без різниці політичних чи віровизнаневих переконань. Може й не пощастило осягнути цю намічену мету тому, що, мабуть, скрізь у нашій збірноті в Америці маємо кілька „Збручів", що її поділили. Однако ж, можна радіти, що цей поділ не спинив жертвенности місцевих українців, бо дехто з них висилав збірки прямо до Краєвого Комітету.

Мабуть годі сподіватись, щоб редакція „Свободи" містила повний спис жертводавців. Це зробить Краєвий Комітет, який видасть повне справоздання. Подамо лише число жертводавців з зазначенням ними зложених пожертв, а саме: одна пожертва — $ 100.; 5 пожертв по $ 25 — разом $ 125.; 1 пожертва $ 20.; 2 пожертви по $ 15.; 1 пожертва $ 13.; 13 пожертв по $ 10.' 2 пожертви по $ 8.; 6 пожертв по $ 6.; 33 пожертв по $ 5.; 3 пожертви по $ 4.; 1 на $ 3.; 34 пожертви по $ 2.; 61 по $ 1. Отже маємо 163 жертводавців — організацій і осіб, які зложили разом $ 779.00. До тієї суми долучується чистий прибуток з концерту — $ 24.25 і з відзнак під час концерту $ 50., разом $ 853.25.

Сумно — а може „з журбою радість обнялась". Сумно, що лише 163 одиниці приєднались до кампанії збору пожертв на пам'ятник Тому, Хто розбудив приспану національну свідомість своїм пламенним словом, Тому, що за „Україну убогу" прийняв тяжкий хрест страждань, що долею її завжди турбувався — „та неоднаково мені, як Україну злії люди присплять лукаві і в вогні її окраденую збудять, ох неоднаково мені".

Але й радісно! „Ще не вмерла козацька Мати". В кожній громаді є її діти і внуки, які слова нашого національного Пророка „беречуть у щирому й доброму серці". Це ті, що взяли на себе обов'язок підтримувати всі установи і працю, які призначені на оборону і визволення безталанної Неньки, що „обідрана сиротою понад Дніпром плаче". Нехай їх приклади пробудять зі сну всіх, хто стоїть осторонь від добрих починів!

Наш Картеретський Комітет засновано 15 квітня 1961 р., коли до управи ввійшли: о. Іван Гундяк, предсідник, о. Ярослав Федик, перший, і о. Петро Мелех другий заступники предсідника, інж. Володимир Янів, секретар українською, п. Евген Вадяк, секретар англійською мовою, п. Іван Лескі, касир. На наступних зборах до Комітету були кооптовані — панове Іван Федак, Михайло Микула і Андрій Шевчук. Пожертви зложили під час зборів і пізніш організації і поодинокі громадяни. Зокрема, п. Михайло Микула зібрав $ 316 від місцевих громадян і. навіть, від приятелів у Канаді. Німеччині і в Австралії. П. Андрій Шевчук зібрав $ 36.

Комітет своєї праці не ліквідує. Отже кличе всіх українців у Картереті включитись в лави тих, які свій обов'язок чесно виконали.

о. І. Г.

ВОЛОДИМИР САМІЙЛЕНКО

(Закінчення із стор. 2-ої)

них творів Самійленка не можна підтягати під якусь одну генеральну лінію, бо є між ними такі, що відповідають оцінці Зерова, а є й такі, що ставлять Самійленка в ряд видатних ліриків. Візьмім для прикладу уривок з „Вечірньої пісні":

Тихесенький вечір
На землю спадає,
І сонце сідає
В темнесенький гай.

Ой сонечко ясне,
Невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось?
Іще не лягай!..

Не менше гарною і завжди актуальною є „Найдорожча перла":

Бачив я усякі перли
І коштовні самоцвіти,
Але єсть одна перлина,
Що з усіх найкраща в світі.

Купувать її не можна
Або нею торгувати;
Її часто мають бідні,
І частіше, ніж багаті.

Ту перлину не дістати
Ні з печер землі, ні з моря.
Тільки той її знаходить
Хто чутким родивсь до горя.

Одібрать її не може
Ніяка злоба несита,
Перла та сльоза святая,
За нещасний люд пролита.

Нічого не можна закинути й деяким патріотичним віршам Самійленка, от хоч би взяти „Україні". В цьому вірші — між іншим — читаємо:

В біді твоїй рідніша ти мені.
Тобі несу я сили всі, що маю.
І працю тиху і мої пісні
На вівтар твій побожно
я складаю.

З сатиричних творів найкращі: „На печі", „Горе поета", „Патріота Іван", „Те Деум"...

Крім ориґінальних творів, Самійленко залишив і декілька перекладів. До найбільш вартісних його перекладів належить „Божественна комедія" Данте.

Перша збірка творів Самійленка вийшла в Києві 1890 року під назвою: „З поезій Володимира Самійленка". В 1906 році Франко видав у Львові його твори вдруге. Збірка звалася „Україні". До цього видання, що на той час було повним виданням, написав Франко передмову. Це видання повторено 1909 року в Києві. Після цього поет, як відомо, продовжував писати, але повного посмертного видання його творів ще й досі не зладжено. Большевики, якщо й видають твори Самійленка, то обмежуються так званими „вибраними творами", тобто такими, які ще можуть бути толеровані совєтською владою.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

П'ЯТНИЦЯ, 10-го СІЧНЯ 1964 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ, 325 Відд. в 8-ій год. веч., при 216 Grand St. в УНДомі. — А. Цюпа, секр.

НЕДІЛЯ, 12-го СІЧНЯ 1964 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні і Місячні збори Т-ва Клюб Поступовий 70 Відд. в год. 2-ій по пол. в УНДомі 96 Fleet St. На порядку: Звіт Уряду за 1963 р. і вибір нової управи на 1964 р. Проситься членство прибути. — І. Патуляк, предс., П. Костик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Загальні збори Т-ва ім. Д. Вітовського 375 Відд. о год. 12-ій вполудне в Клюбі Горожан при 847 N. Franklin St. Проситься членство те, що платить вкладки річно — вирівняти їх на зборах. — Грималяк, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 102 Відд. зараз по співаній Службі Божій в церковній залі при 2280 W. 7th St. — І. Попович, предс., Г. Голубець, касир, М. Бобечко, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва Любов 45 Відд. в домі Укр. Амер. Горожан при 847 Franklin St. в 12-ій год. дня. На порядку дня: Звіти урядників і Контр. Комісії та вибір управи на 1964 рік. Намічення праці на 70-ий Ювілейний рік УНС та 60-ий нашого Т-ва. — М. Сеник, секр.

ГЕМТРЕМК, Міш. Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. в 2-ій год. по пол. в залі Укр. Дем. Клюбу при 2376 Грейлінг. Уряд на 1964 рік: А. Кушик, предс., М. Борискевич, заст., В. Крушельницький, фінанс. секр., М. Ільницький, заст., Т. Майструк, рекр. секр., М. Кавецький, заст., М. Кончак, кас., М. Лозинський, заступник, Контр. Комісія: В. Боршкевич, Т. Судомір, С. Гринчук. Опікуни хворих: В. Туркевич, С. Климик, п-і Н. Васкул, В. Малкович. Делеґати до Митрополітал. Відд. УККА А. Кушик, І. Заблоцький. — Т. Майструк, секр.

ЙОНҐСТОВН, Огайо. Річні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 230 Відд. в год. 3-ій по пол. в своїй залі при 914 Franklin Ave. На порядку дня: Звіт Управи за 1964 рік, вибір нової на 1964 р. Членство проситься взяти участь. — М. Мартинишин, предс., П. Ліщак, касир, М. Ворожбит, секр.

ШАРОН, Па. Річні збори Т-ва Вільна Україна 386 Відд. в 1-ій год. по пол. в залі Православної Церкви при 375 Кларк вул. На порядку дня: Вибір управи на 1964 рік. — О. Попов, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Nicetown, Pa. Річні збори Б-ва св. Володимира 105 Відд. в год. 2-ій по пол. в УНДомі при Clarissa & Rowan St. з приписаним в статуті порядку нарад, та в справі Брацького фонду, де має бути рішення 2/3 членів Брацтва. Тому проситься усіх членів Б-ва обов'язково взяти участь. — Управа.

ПАЛМЕРТОН, Па. Річні збори Б-ва св. о. Миколая 369 Відд. в год. 4-ій по пол. в церковній залі. Проситься членство прибути на збори. — Управа.

КЕМПБЕЛ, Огайо. Річні збори Т-ва Сокіл 218 Відд. в 2-ій год. по пол. в УНДомі при 165 Гордон вул. На порядку: вибір управи на 1964 рік. Проситься членство прибути, а довжників вирівняти вкладки. — С. Бурий, секр.

РАНКІН, Па. Річні збори Б-ва св. Григорія 24 Відд. в 2-ій год. по пол. в домі секретаря під. ч. 223 Норт Голянд Еве. На порядку дня: звіт за 1963 рік та інші важні справи до вирішення на будуче. — Н. Щур, секр.

GLASTONBURY, Conn. Річні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 138 Відд. після Богослуження в церковній залі при Grove St. На порядку дня: Звіти урядників старої Управи, вибір нової управи на 1964 рік. Проситься членство про чисельну участь а довжників вирівняти свої залеглості. — М. Дзядик, предс., І. Саламаха, касир, С. Кунікевич, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Збори С-ва Рожд. Прес. Богородиці 36-ий Відд. в год. 3:30 по пол. в церковній залі під ч. 305 Гудсон Еве. На порядку дня: шістьмісячний звіт Контр. Комісії, вибір нового уряду на 1964 р. — А. Стрілець, предс., М. Попович, заст., С. Гунька, секр., М. Ходак, заст., К. Ярославська, касир, А. Войціховська, заст. Контр. Комісія: А. Грицак, А. Рак і М. Філяр. Надзирателі хворих: Т. Вазій і О. Крайовська, в місті на Вест Сайд — К. Лалька. До прапорів А. Максимців і Марія Шворц. — А. Гунька, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Перші місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 292 Відд. о год. 1:30 по пол. в УНДомі. Склад Управи Відділу на 1964 р.: Терлецький В., предс., Сотник П., заст., Рудницький О., рек. секр., Федик П. фін. секр., Стоганський І. касир, Пшеничний М., опікун хворих, Конт. Комісія: Коваль М., Калинич М., Демчина І. Делеґати до УНДому: Коваль М., Калинич М., Терлецький І. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 75 Відд. в год. 1-ій по пол. в залі УНДому, при вул. Мартин. Загальні збори відбулися 15 грудня м. р., на яких вибрано Управу в такому складі: Рогатинський П., предс., Коваль В., заст., Верещинський Б., фін. секр., Павлик П., касир, Леськів С., рекр. секр. Контр. Комісія: Нагорняк І., голова, Зубар В. і Зальопаний М. — члени. Делеґати до УНДому: Верещинський Б., Павлик П. і Зубар В. До УККА — Рогатинський П. — С. Леськів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва Дністер 430 Відд. в год. 12-ій дня в Укр. Клюбі, при 847 Н. Френклін вул. Просимо членів прибути на збори. Якщо в назначеному часі не буде відповідного кворум членів, то збори відбудуться на годину пізніше, без огляду на кількість присутніх. Побір вкладок за січень відбудеться: 12-го січня ц. р. в Укр. Клюбі, Френклін вул., в год. 11:30 до 1:30. 19 січня ц. р. в „Тризубі" в год. 1 до 3 по пол. 18 січня ц. р. в Укр. Клюбі при 23 і Брави вул. в год. 7 до 9 веч. — Управа.

Конвенційні Делеґати! Тямте, що Ви залишаєтеся Делеґатами до наступної конвенції. З цією великою почестю сполучена не менша відповідальність за долю УНСоюзу. Нехай не буде одного місяця, в якому Ви не причинилися б до його розбудови, придбавши бодай по одному членові!

ТАРЗАН, ч. 5166. Таємниця смерти і фальшивої мапи.

Тарзан секретно стягнув мапу до своєї настегенної пов'язки і вибіг із човна до Боббі.

— Смеркається, — ніжно сказав. — Ми нічого не можемо зробити, хіба пошукати місця на добре таборування.

Хлопчина погодився на це і швидко заснув. Але Тарзан чував і роздумував над таємницею чотирьох неживих людей... І над мапою, яка нікуди не вела...